

Narzędziownik: NAUCZANIE ZDALNE I HYBRYDOWE

Etap edukacyjny: szkoła podstawowa i ponadpodstawowa

Autorka: Izabela Wypych

Wstęp

Narzędziownik został przygotowany z myślą o nauczycielach szkół podstawowych i ponadpodstawowych, którzy chcą w ciekawy i kompleksowy sposób prowadzić nauczanie zdalne lub hybrydowe na swoim przedmiocie. Pracujemy w czasach, które wymagają znajomości narzędzi pozwalających nauczycielom w sposób płynny przechodzić z nauczania tradycyjnego na hybrydowe i czasową pracę zdalną z uczniami. Zebrane propozycje aplikacji, dobrych praktyk i e-zasobów mogą być wykorzystane zarówno w pracy na odległość, zdalnie, jak i w codziennej pracy w sali lekcyjnej z wykorzystaniem tablicy multimedialnej, rzutnika czy też urządzeń własnych uczniów.

Zebrane w materiale propozycje aplikacji i dobrych praktyk wspierają nowoczesną edukację rozumianą także jako kształtowanie kompetencji kluczowych XXI wieku. Narzędziownik służy jako źródło inspiracji, pomysłów, kompleksowych rozwiązań, które nauczyciele projektują zgodnie z poziomem edukacyjnym uczniów i programem nauczania konkretnego przedmiotu.

Polecane portale, aplikacje, e-zasoby i dobre praktyki

1. **Google Workspace dla Edukacji** (dawniej G Suite dla Szkół i Uczelni)

Kategoria: aplikacja/narzędzie

Link: https://support.google.com/a/answer/139019?hl=pl&ref_topic=9001238

Google Workspace for Education to pakiet bezpłatnych narzędzi i usług Google dostosowanych do potrzeb szkół. Jest on dostępny na całym świecie nieodpłatnie dla wszystkich instytucji edukacyjnych. W ramach pakietu użytkownicy mają do dyspozycji m.in. „Gmail”, Kalendarz Google”, „Kontakty Google”, „Dokumenty Google”, „Arkusze Google”, „Prezentacje Google”, „Formularze Google”, „Dysk Google”, „Google Chat” i „Google Meet” (usługi internetowe umożliwiające komunikację w czasie rzeczywistym pomiędzy użytkownikami). Ciekawym rozwiązaniem jest „Google Jamboard”, czyli tablica wirtualna umożliwiająca tworzenie, edytowanie, udostępnianie, wspólne opracowywanie, rysowanie, eksportowanie oraz zamieszczanie treści. „Google Classroom” (to usługa, dzięki której użytkownicy mogą tworzyć grupy powiązane z konkretnymi zajęciami i w nich uczestniczyć. Za pomocą Classroom uczniowie mogą wyświetlać projekty, przysyłać zadania domowe oraz otrzymywać oceny od nauczycieli)

2. Microsoft (Office) 365 dla Edukacji

Kategoria: aplikacja/narzędzie

Link: <https://www.microsoft.com/pl-pl/education/products/office>

Dostępny także w Google Play, App Store i Microsoft Store

Microsoft 365 dla Edukacji to pakiet narzędzi edukacyjnych wyposażonych w funkcje dla edukacji, przeznaczony dla dyrektorów szkół, nauczycieli i uczniów. Office 365 dla Edukacji zapewnia dostęp do znanych i lubianych aplikacji Word i PowerPoint obok nowych narzędzi wspomagających uczenie się i produktywność, takich jak Teams, OneNote, Sway i Stream. Każde logowanie daje wszystkim użytkownikom dostęp do podstawowego zestawu narzędzi i aplikacji do uczenia się, komunikacji i współpracy. Office 365 dla Edukacji pozwala łączyć rozmowy, treści i aplikacje w jednym, wygodnym miejscu. Umożliwia współpracę w czasie rzeczywistym niezależnie od czasu i miejsca, a także urządzenia. Najważniejsze cechy:

- mobilność: wszystkie aplikacje i usługi pakietu Office 365 dla Edukacji działają w chmurze Microsoft,
- wielofunkcyjność: aplikacje Office 365 dla Edukacji współdziałają ze sobą tworząc zgrane środowisko, a z poziomu jednej aplikacji jest dostęp do wielu funkcjonalności na bieżąco synchronizujących się na wszystkich urządzeniach),
- bezpieczeństwo: uczniowie mają dostęp tylko do bezpiecznych witryn, zabezpieczenie danych przed możliwością wycieku. Dzięki wdrożeniu infrastruktura szkoły staje się w pełni zgodna z rozporządzeniem RODO.

Microsoft 365 w planie A1 jest bezpłatną usługą dla szkół.

Wybrane aplikacje (więcej w „Narzędziowniku Enter”): Microsoft Outlook, Microsoft OneDrive, Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint, Microsoft Teams, Microsoft Forms, Microsoft Sway, Microsoft OneNote, Microsoft OneNote Class Notebook, Microsoft Whiteboard, Microsoft Video, Microsoft Stream.

Kursy dla nauczycieli nt. aplikacji Microsoft dla Edukacji: <https://education.microsoft.com/pl-pl>

3. Poradnik „Jak wdrożyć w szkole Office 365 lub G Suite w 10 dni?”

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <https://lekcjaenter.pl/baza-wiedzy/post/poradnik-jak-wdrozyc-w-szkole-office-365-lub-g-suite-w-10-dni>

Poradnik autorstwa Doroty Tomaszewicz i Doroty Pintal (wyd. 2020), pokazujący jak, w kilku krokach, wdrożyć w szkole profesjonalne, kompleksowe rozwiązanie cyfrowe ułatwiające prowadzenie edukacji zdalnej bądź hybrydowej oraz które z powodzeniem może być też wykorzystywane podczas edukacji stacjonarnej. Proces jest omówiony na przykładzie dwóch narzędzi do pracy zdalnej: Microsoft (Office) 365 dla Edukacji oraz G Suite dla Szkół i Uczelni. Poradnik został przygotowany w ramach projektu „Lekcja:Enter”, realizowanego przez partnerstwo w składzie: Fundacja Orange (lider), Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego oraz Instytut Spraw Publicznych, i dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach „Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa”.

4. Zoom

Kategoria: aplikacja/narzędzie

Link: <https://zoom.us/>, <https://zoom-video.pl/>

To jedno z najpopularniejszych obecnie na świecie narzędzi do prowadzenia konferencji, webinarów i spotkań online. Jego atutem jest łatwość i intuicyjność w obsłudze, brak przymusu logowania dla uczestników i uczestniczek lekcji, możliwość udostępniania tablicy online i innych materiałów bezpośrednio z ekranu nauczyciela. W płatnych opcjach nauczyciel/nauczycielka może podzielić zespół klasowy na grupy (breakout rooms) i swobodnie przechodzić między pokojami. Zoom pozwala również na nagrywanie lekcji. Ważną sprawą przy korzystaniu z Zoom jest zadbanie o właściwe ustawienie spotkania, aby zapewnić nauczycielom i uczniom komfort i bezpieczeństwo lekcji. W tym celu warto zastosować opcję tak zwaną "poczekalni" (nauczyciel/nauczycielka sam/sama decyduje, kto z chętnych może dołączyć do spotkania) oraz ustawić ograniczenia związane z tym, kto może nagrywać spotkanie, rozpoczynać je i kończyć. Darmowa wersja Zoom-a pozwala 100 osobom na branie udziału w spotkaniu online przy ograniczeniu co do czasu trwania lekcji/spotkania (do 40 minut). W okresie COVID Zoom dał szkołom możliwość aplikowania o zniesienie tego limitu. Należy w tym celu wypełnić odpowiedni formularz na stronie Zoom.

5. Baza tablic online

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <http://www.superbelfrzy.edu.pl/glowna/tablice-online-dla-wymagajacych-scislowcow-i-nie-tylko/>

Link: <http://www.superbelfrzy.edu.pl/glowna/biale-tablice-do-pracy-on-line/>

Baza tablic online, które można wykorzystywać zarówno podczas prowadzenia zajęć w trybie stacjonarnym, hybrydowym czy zdalnym. Artykuły przygotowane przez nauczycielki matematyki Joannę Świercz, Agnieszkę Ogiegło, Ewę Ładną oraz Justynę Klimczyk.

6. Wakelet

Kategoria: aplikacja/narzędzie, dobra praktyka

Link: <https://wakelet.com/>

Link do aplikacji: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.wakelet.wakelet&hl=pl>

Link grupy na FB: <https://www.facebook.com/groups/241573660448331/>

Link do przykładowej kolekcji autorstwa Barbary Grzelak: : <https://wke.lt/w/s/Y9FPqI>

Wakelet to najpopularniejsze ostatnio narzędzie dostępne chmurowo do gromadzenia zasobów internetowych. Aplikacja posiada również funkcje pozwalające na przygotowanie lekcji dla uczniów w nauczaniu hybrydowym. Taką funkcją jest tworzenie kolekcji. Kolekcja Wakelet może być złożona z tekstów, nagranych wykładów online, zdjęć, linków, filmów YT, dokumentów pdf. Lekcję można udostępnić uczniom przez link lub kod QR. Wakelet pozwala również na tworzenie wspólnych kolekcji materiałów. Do aplikacji można załadować nawet całe opowiadanie lub książkę. Wakelet posiada czytnik immersyjny (młodsze dzieci nie muszą czytać tekstów, mogą ich wysłuchać). Powstała nawet polska grupa na portalu Facebook pt.: "Wakelet Polska". Jej członkowie dzielą się doświadczeniem i inspirują do stosowania Wakelet na lekcjach. Do dyspozycji członków grupy są materiały udostępniane przez innych, bezpłatne webinaria oraz inspiracje. Z aplikacji można korzystać również na smartfonach.

7. Genial.ly

Kategoria: aplikacja/narzędzie, dobra praktyka

Link: <https://www.genial.ly/>

Link do grupy w serwisie Facebook: <https://www.facebook.com/groups/868064883659074/>

To kolejna aplikacja, która pozwala nauczycielom na przygotowanie ciekawych multimedialnych lekcji dla uczniów, które mogą być przez nich realizowane w ramach nauczania zdalnego. Genial.ly to dostępny przez przeglądarkę generator prezentacji, osi czasu, multimedialnych obrazów, pokoiów-zagadek, interaktywnych gier. Szeroki wachlarz gotowych szablonów pozwala użytkownikom na tworzenie różnorodnych materiałów, które można udostępniać uczniom za pomocą linku. Dużą wartością aplikacji Genial.ly jest rozbudowana społeczność nauczycieli skupiona wokół grupy Facebook'owej "Genially- oficjalna, polska grupa", która wypracowała już ogromny zasób prezentacji, lekcji i ćwiczeń - zwłaszcza z zakresu szkoły podstawowej. Członkowie grupy dzielą się gotowymi zasobami, ale również autorskimi szablonami, które można przerabiać zgodnie z własnymi potrzebami.

8. Edukacja w czasach pandemii wirusa COVID-19. Z dystansem o tym, co robimy obecnie jako nauczyciele

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <https://zdalnie.edu-akcja.pl/#pobierz-ebooka>

E-book pod naukową redakcją prof. dr hab. Jacka Pyżalskiego, w której wspólnie z 13 innymi autorami próbuje podsumować edukację w okresie COVID-19. Autorzy starają się kompleksowo podejść do tematu, uwzględniając m.in psychologiczną, neurobiologiczną sytuację dzieci w okresie izolacji. Analizie została poddana również sytuacja nauczycieli.

9. Jak bezpiecznie prowadzić lekcje online- poradnik Rzecznika Praw Obywatelskich

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Poradnik_nauczyciele_dyrektorzy.pdf

Poradnik zawiera zbiór zasad, których przestrzeganie ułatwia prowadzenie zajęć online. Podejmuje kwestię wyboru odpowiednich narzędzi zapewniających bezpieczeństwo podczas zdalnych lekcji. Przedstawia prawa nauczycieli prowadzących lekcje online, dotyczące ochrony danych osobowych, wizerunku, dobrego imienia. Zawiera również wskazówki dla dyrektorów szkół przy organizowaniu systemu nauczania online.

10. Lekcje w sieci

Kategoria: scenariusze lekcji/ rekomendowany e-zasób

Link: <https://lekcjewsieci.pl/>

Lekcjewsieci.pl to społeczny projekt nauczycielski, który ma za zadanie pomóc nauczycielom, uczniom i rodzicom w dotarciu do zweryfikowanych i darmowych treści edukacyjnych na wszystkich poziomach edukacyjnych. Na portalu można znaleźć szeroki wybór gotowych scenariuszy do pracy zdalnej uczniów na różnych poziomach edukacyjnych i różnych przedmiotach, od języka polskiego i angielskiego po lekcje wychowawcze. Scenariusze mogą być przerabiane przez uczniów samodzielnie jak i stanowić inspirację dla nauczycieli do pracy z klasą.

11. Zaprosz mnie na swoją lekcję

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <https://www.facebook.com/groups/232873317780219/>

Ogólnopolski projekt edukacyjny autorstwa nauczycielek Magdaleny Krajewskiej i Irminy Żarskiej. W ramach realizacji projektu nauczyciele z całej Polski zapraszają się nawzajem do prowadzenia lekcji online. Nauczyciele nawiązywali współpracę w wykorzystaniu zamkniętej grupy na portalu społecznościowym Facebook.

12. Blog "Cyfrowi tubylcy" - jak uczyć online

Kategoria: dobra praktyka

Link: <https://cyfrowitubylcy.blogspot.com/2020/03/jak-uczyc-online.html?fbclid=IwAR28lyK-mAegzjisoOYI7CcdMt4D4OtkWk1kng0ITuG0XPPWM4HE1zIndM>

Autorka bloga Iwona Cugier przedstawia w artykule rekomendowane zasoby możliwe do wykorzystania podczas edukacji zdalnej na zajęciach z zakresu edukacji wczesnoszkolnej oraz na zajęciach matematyki, fizyki, języka polskiego i wielu innych w klasach starszych.

13. Relacje w nauczaniu zdalnym

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <https://mapakarier.org/blog/30/klasa-jako-zespol-jak-zadbac-o-relacje-z-dziecmi-pracujac-zdalnie/>

Artykuł Anny Stokowskiej umieszczony na blogu Centralnego Domu Technologii. Autorka w przystępny sposób prezentuje gotowe rozwiązania na pracę z zespołem klasowym online, wzmocnienie zaangażowania uczniów w pracę zdalną i sposoby na utrzymanie relacji z uczniami w ramach nauczania hybrydowego. Autorka sięga przy tym do swoich doświadczeń zawodowych menedżerki projektów, kiedy często pracowała zdalnie z zespołem projektowym, w którym komunikacja i działanie były realizowane na odległość.

14. O motywacji i współpracy, czyli jak wspierać uczniów podczas pracy zdalnej w projekcie

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <https://www.szkolazklasa.org.pl/materialy/o-motywacji-i-wspolpracy-czyli-jak-wspierac-uczniow-podczas-pracy-zdalnej-w-projekcie/>

Zestaw materiałów przygotowanych dla nauczycieli i nauczycielek na czas realizacji nauczania zdalnego, który oczywiście może być też wykorzystywany w nauczaniu hybrydowym i tradycyjnym. Po wpisaniu w okienko wyszukiwania hasła "zdalne" można znaleźć między innymi: scenariusze do realizacji lekcji online na temat cyfrowego obywatelstwa, wskazówki dla nauczycieli do pracy zdalnej, zestaw materiałów i poradników jak zorganizować pracę zdalną w domu.

15. Materiały do pracy zdalnej Centrum Edukacji Obywatelskiej

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <https://ceo.org.pl/blog>

Na blogu Centrum Edukacji Obywatelskiej znajdziemy zestaw materiałów użytecznych w edukacji zdalnej. W jednym miejscu zebrane zostały tu porady na temat prowadzenia lekcji online, zasad edukacji zdalnej, poradnik jak przygotować radę pedagogiczną online, jak dbać o dobrostan uczniów i nauczycieli w przypadku edukacji zdalnej, czy i jak wykorzystać doświadczenia zdobyte podczas edukacji zdalnej w przyszłej pracy. Wystarczy wpisać w okienko wyszukiwarki na blogu hasło "zdalne".

16. Nagranie webinarium "Edukacja hybrydowa – metody i narzędzia. Wyzwania na nowy rok szkolny", Tomasz Tokarz

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <https://lekcjaenter.pl/baza-wiedzy/post/webinarium-edukacja-hybrydowa-metody-i-narzedzia>

Webinarium prowadzone przez Tomasza Tokarza na temat nauczania zdalnego było rodzajem podsumowania doświadczeń edukacyjnych związanych ze zdalnym nauczaniem w czasie zamknięcia szkół od marca do czerwca 2020 r.. Prowadzący podzielił się swoimi pomysłami na kształcenie w modelu zdalnym i hybrydowym, sposobami na wykorzystanie narzędzi TIK oraz metod aktywizujących w ramach pracy zdalnej. Webinarium odbyło się w ramach projektu "Lekcja:Enter", w dniu 27.08.2020 r., we współpracy ze Związkiem Nauczycielstwa Polskiego.

Podsumowanie

Rekomendowane aplikacje i zasoby powstały lub były implementowane ze świata korporacyjnego (zintegrowane systemy do pracy zdalnej Microsoft Teams czy Google Classroom, Zoom) przede wszystkim na fali przechodzenia na naukę zdalną od marca do lipca 2020 roku, niemniej jednak mogą być wykorzystywane jako ogromne źródło inspiracji i gotowych materiałów edukacyjnych niezależnie od tego czy edukacja zdalna będzie wracała czasowo w przyszłości. Zebrane pomysły i sposoby pracy mogą być wykorzystywane w nauczaniu tak zwanym mieszanym czy też blended learning, w którym tradycyjne metody i narzędzia uzupełnia się i przeplata działaniami wykonywanymi online przez uczniów.

Zasoby zaprezentowane w narzędziowniku są dostępne bez opłat, umożliwiają dostosowanie do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, w tym uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Są to treści innowacyjne, wykorzystujące nowoczesne metody aktywizujące i angażujące uczniów, zawierające elementy korelacji międzyprzedmiotowych. Proponowane zestawienie zostało przetestowane przez nauczycieli praktyków w nauczaniu w pracy zdalnej przez ostatnie miesiące, a rekomendowane zasoby można modyfikować i dostosowywać do własnych potrzeb.

Materiał dostępny na licencji Creative Commons: Uznanie autorstwa 4.0. Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego i autorek. Zezwala się na dowolne wykorzystanie materiałów w tym utworów, tworzenia i rozpowszechniania ich kopii w całości lub we fragmentach, wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych - pod warunkiem zachowania niniejszej informacji licencyjnej i wskazania autorki oraz Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego jako właścicieli praw do tekstu. Tekst licencji dostępny na stronie: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.pl>.